СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ VIII. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 12-го Цвѣтия 1900. | Число 14.

КАЛЕНДАРЬ.

Цвѣтень.

12	Ч.	Іоаннъ лѣствичникъ
13	П.	Ѵпатій чудотв.
14	С.	Лазаря, Мар Єгипт.
15	Н.	**6. Поста. (Цвѣтна)** Тит., Ѳеод.
16	П.	Никита
17	В.	Іосифъ и Георгій преп.
18	С.	Ѳеодулъ и Агаѳоподъ

ЗМѢСТЪ.

Справы „Союза“ — Шляхъ бѣдноты. — Уваги передъ головною конвенціею „Р. Н. Союза.“ — Вѣсти зъ Америки. — Новинки. — Посмертнй вѣсти. — Смѣшне. — Фейлетонъ: Лѣкъ на горѣвку. — Руско-англійскій провôдникъ. — Оголошеня.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Оголошене.

Отсимъ повѣдомляемо всѣхъ членôвъ и мѣсцевыхъ секретарôвъ, що головна конвенція делеґатôвъ за плечима и лишь несповна два мѣсяцѣ дѣлить насъ вôдъ неи. Про те кождый дорослый членъ »Союза« есть обовязаный зложити 25 цнт. на розходы конвенціи. Кождый дорослый членъ мусить вплатити тыхъ 25 цнт. передъ конвенціею ще передъ замкненемъ рахунку и кôнцемъ нашого урядованя пôдъ загрозою застосованя ухвалы въ тôмъ напрямѣ. Часъ до вплаты тыхъ 25 цнт. суть лишь мѣсяцѣ: цвѣтень и май.

Мѣсцевй секретарѣ »Союза« мають тй грошѣ разомъ зъ мѣсячнымъ вôдослати касіерови, а головного секретара повѣдомити, зазначивши выразно суму зôбрану на розходы конвенційнй.

Ansonia, Conn. 5. цвѣтня 1900.

Юрій Хилякъ, предсѣдатель. **Ант. Бончевскій** секретарь.

Въ другой половинѣ марця б. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй новй члены:

		Число въ гол. книзѣ:
	Mt. Carmel, Pa.	
39.	Войнякъ Михаилъ	105
	Mayfield, Pa.	
40.	Павлякъ Дмитро	113
	Olyphant, Pa.	
41.	Курило Михайло	1317
42.	Митренько Яковъ	1852
43.	Трембачъ Іоанъ	1852
	Priceburg, Pa.	
44.	Турокъ Текля	1326
	Yonkers, N. Y.	
45.	Сисакъ Теодозія	1853
46.	Драґанъ Ольга	1853
	Glen Lyon, Pa.	
47.	Кушвара Василь	1366
	West Pawlet, Vt.	
48.	Фецичъ Иванъ	1410
	Sayre, Pa.	
49.	Чиґанъ Семко	1213
	Jessup, Pa.	
50.	Романъ Осифъ	120
51.	Хованецъ Денисъ	120
52.	Вартко Юрій	126
	Plymouth, Pa.	
53.	Бекеръ Осифъ	1529
54.	Ґуличъ Стефанъ	1854
55.	Бирешъ Иванъ	1854
56.	„ Анна	1855
57.	Калавкевичъ Стефанъ	1855
58.	„ Кôндратъ	1856
59.	„ Марія	1856
	Northampton, Pa.	
60.	Кравчишинъ Николай	1857
61.	Яночко Андрей	1857
62.	Дура Михайло	1858
63.	Макара Кость	1858
64.	Мотко Федоръ	1859
65.	Костикъ Михайло	1859
66.	Нестеръ Максимъ	1860
67.	Паращакъ Иванъ	1860
68.	Кôнь Грицъ	1861
69.	„ Иванъ	1861
70.	Пиньчакъ Юрко	1862
71.	Мацко Семко	1862
72.	Варґошко Михайло	1863
	Jersey City, N. J.	
73.	Шафранъ Иванъ	1020
74.	„ Осифъ	1863
75.	Калакука Стефанъ	1864
	Shamokin, Pa.	
76.	Демчко Михаилъ	1563
77.	Олесневичъ Юліянъ	1864
78.	Лабовскій Андрей	1865
79.	Склинчаръ Михаилъ	1865
80.	Олесневичъ Матвѣй	1866
81.	Вислоцкій Стефанъ	1866
	Lansford, Pa.	
82.	Галько Юрій	1265
	Christopher, Pa.	
83.	Леньо Осифъ	62
	Oldforge, Pa.	
84.	Мельма Исаакъ	1867
85.	„ Марія	1867

Всѣхъ новыхъ членôвъ приступило въ мартѣ 85, зъ того дѣтей ледво 13.

Ант. Бончевскій
секретарь

Квитъ.

Симъ посвѣдчаю, що-мь одержала зъ касы »Р. Н. Союза« посмертну запомогу по бл. п. моимъ мужови Андрею Пастеракъ, въ сумѣ $600 словомъ шѣсть сотъ долярôвъ. За такъ скору выплату посмертного складаю »Союзови« сердечну подяку.

McAdoo, Pa. 31. марта 1900.

Зузанна Пастеракъ.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
Иванъ Посыпанко,
Иванъ Ковба.

Шляхъ бѣдноты.

Мы звычайно противуставимо бѣдность богатству и думаемо, що богатство мае всѣ роскошѣ, а бѣдность тôлько кривду, жаль, недостатки. А оно неконче правда. Бѣднй люде такъ само можуть бути веселй, задоволенй, щасливй, такъ само можуть тѣшитись симъ хорошимъ бѣлымъ свѣтомъ, хотяй та утѣха и радость не буде такою, якъ у богачѣвъ, котрй жіють всѣляки ми выгодами.

Тôлько одна кляса бѣдныхъ людей, котрыхъ назву бѣднотою, мусить бути усунена вôдъ людскихъ почувань, головно тому, що ихъ бѣдность не дае имъ можности бути свобôдными. Для нихъ нема усмѣху сонця, анѣ блеску радости. Терпѣне, боязнь, блудъ, проступки складають ся на ихъ житє; а они самй крутять ся на тôмъ свѣтѣ, не знаючи щастя нѣ спокою.

До сеи клясы можуть часомъ належати люде зъ такъ званои середнои клясы, но по бôльшôй части належать до неи люде зъ робôтничого стану.

Ученй люде кажуть, що теперѣшнй суспôльнй вôдносины суть причиною, що бѣднота истнуе. Не будь конкуренціи мѣжь капіталомъ, нема и бѣдноты. Бѣднота выростае тому, що люде стоять зъ собою въ борбѣ за шматокъ хлѣба. Правда, що цивілізація не вымагае того, щобы бѣднота истновала, але коли цивілізація сотворюе стосункы вôдповѣднй для зросту бѣдноты, она мусить за сй стосунки бути одвѣчальна и за сй стосункы всю вину понести.

Америка хвалить ся звычайно, що въ нѣй росте богатство, достатки, выгоды. А що она мае у себе повно бѣдноты, о тôмъ мало хто и згадае. Та ученй не боять ся вôдкрыти правды и показати свѣтови темноту тамъ, де нема свѣтла.

Стосунками, въ якихъ живе темнота въ Америцѣ, занималось кôлька людей. Они вôдкрыли, що въ Америцѣ есть около 3 міліоны цѣлковитыхъ бѣдакôвъ, котрй мусять утримуватись зъ уряду, або милосердными товариствами, що тй 3 міліоны по бôльшôй части не зъ своеи вины зôстали бѣдаками, що задлятого урядъ повиненъ тою справою занятись и такъ попровадити, щобъ вôльна Америка не бачила у себе жадныхъ нещасливыхъ сотворѣнь людскихъ.

И се есть справедливо, щобъ урядъ сею справою занявъ ся, зъ причинъ, 1) що люде не зъ своеи (по бôльшôй части) вины зôйшли на бѣдолахôвъ; 2) що урядъ, якъ верховный урядъ надъ всѣми своими горожанами, мае обовязокъ надъ ними ростягнути свою опѣку.

Та поки се стане ся, мы застановимо ся надъ нашою рускою бѣднотою въ Америцѣ. Кôлько еи есть? Єсли американьскои бѣдноты рахують такъ богато, то и нашои мусить бути спора пачка. Американцѣ рахують на кождыхъ 20 людей одного нуждаря, а мы можемо порахувати такъ само, хочь певно въ насъ оно зъ тымъ мусить бути гôрше. Если бы мы мали 100 тысячь нашихъ людей въ Америцѣ, то мали бысьмо 5 тысячѣвъ нуждарôвъ. Чй се можливо? Я вѣрю, що ихъ маемо тôлько, а може и бôльше. Подивѣмъ ся на справу зъ иншого боку. Нужда робôтника повстае головно зъ трохъ причинъ: 1) слабôсть и смерть; 2) бракъ занятя, 3) піяньство. На слабôсть и смерть засекурованыхъ маемо ледви якихъ 15 тысячь; людей, котрй бы не мали занятя маемо дуже много (мы майже всѣ »лебры«), а піяньство мѣжь нами дуже а дуже звычайне. Чи-жь не будемо ихъ мати бодай 5 тысячь такихъ, котрй мусять спускатись на чужу ласку и опѣку? Чи-жь нема ихъ тôлько?

Америка, правда, вôльный край, але не для насъ. Бо коли мы маемо ажъ такъ богато людей, котрй самй собѣ лишенй, не можуть на себе заробити, самй на себе постаратись, самй о себе подбати, то якъ мы можемо бути вôльнй? Воля, свобода идуть за независимымъ становискомъ, а мы, навѣть тотй, котрй на себе заробляють, есьмо все и всюды зависимй, почавши вôдъ найнысшого формана.

Насъ чекае бѣда, велика бѣда, если мы на часъ слабости и смерти не будемо забезпеченй; если мы зъ лебрôвъ не выйдемъ на „workingmen-ôвъ“, если піяньство у насъ, якъ налôгъ, дальше буде истновати.

Насъ чекае дорога бѣдноты, если мы не будемо, якъ американьскй сітізены, домагатись у уряду и мѣстъ для насъ помочи дорогою політичною, если наконецъ, въ змаганю робôтничихъ юнйй будемо стояти осôбнякомъ, якъ вѣчнй чужинцѣ. Насъ чекае шляхъ бѣдноты, безпросвѣтный, темный ажъ до гробовои дошки. Чи пôйдемъ тымъ шляхомъ?

Павло Тимкевичъ.

Уваги
передъ голов. конвенціею „Р. Н. Союза.“

Незадовго вже, бо тôлько за пôвтора мѣсяця, мае вôдбутись VI. головна конвенція нашого товариства »Р. Н. Союзъ.« Пора бы вже, щобъ нашй люде подавали свои гадки, якй могли-бъ ухвалюватись на головнôй конвенціи; бо и по що-жь пôйдуть тамъ делеґаты, если бы не мали надъ чимъ радити? Делеґаты повиннй радити надъ такими справами, котрй приносили бы якійсь пожитокъ для нашого товариства, тай дбати о тое: якимъ бы способомъ помочи и просвѣчати нашихъ рускихъ робôтникôвъ ту въ Америцѣ. Если-бъ нашй люде брались больше до просвѣты, то и лучше-бъ могли и знали жити, такъ якъ Американцѣ, або иншй народы.

Зъ тои причины, що конвенція »Р. Н. Союза« за плечима, я побоююсь, що делеґаты не мали бы надъ чимъ радити, то-жь осмѣляюсь подати тутъ оденъ проектъ пôдъ розвагу делеґатамъ, надъ котрымъ, гадаю, повиннй застановитись. Проектъ сей не дуже трудный, а мôгъ бы принести богато корысти для насъ.

Якъ другй люде, такъ и мы повиннй дбати о тое, щобъ чимъ разъ щось бôльше и нового учитись. Ба, але якъ? Чи мало есть ще такихъ нашихъ Русинôвъ по рôжныхъ кутахъ та »печахъ«, котрй крôмъ своеи щоденнои роботы про нѣчо бôльше не дбають, а книжку або газету може и цѣлый рôкъ не читають. А чому? Бо нѣ-

(Продовженя на другôй сторонѣ).

ЛѢКЪ НА ГОРѢВКУ.

(Казочка зъ устъ народа).

Подавъ **Осипъ Шпитко.**

(Конець.)

Гринько остовпѣвъ, зчервонѣвъ ся, тай не знае, що тутъ и сказати. А серце такъ ему бе ся, такъ валить, що здавало ся, на всю церкву чути. А все те зробивъ польскій ксьондзъ, вôнъ ходивъ всюды за нимъ назирцемъ и слѣдивъ кождый Гринькôвъ крокъ; вôнъ змовивъ ся зъ другими ксьондзами, абы его втягнути до захристіи и выбадавши добре, насмѣяти ся зъ него. Але тымчасомъ ему тамъ оповѣли, що Гринько страшенный піячиско, що вже пропивъ кôлька морґôвъ поля, що вôнъ якъ упе ся, то готôвъ на оденъ разъ усе пропити та жидамъ вôддати, отже хотѣвъ видно щось зъ Гринькомъ зробити. Але Гринька опанувавъ нечуваный страхъ.

— Гмъ... гмъ... подумавъ вôнъ у своѣй ще не зовсѣмъ вытвереженой головѣ — якъ они тамъ лишь довѣдають ся, що то я, то готовй минѣ таку лазню справити, що й по вѣкъ не забуду!... Гмъ... гмъ... що ту робитоньки, тай що минѣ нещасливому дѣяти?...

А тутъ нема часу довго штудерувати, бо паламаръ стоить, тай припрошуе: — „пропи, пропи... бо тамъ нашй еґомосць, тай другй еґомосцѣ чекають на еґомосце... пропи...“

— Скажѣть вашому еґомосцеви, що я зарасѣсько тамъ надôйду, лишь ту помолю ся троха — вôдповѣвъ Гринько. Паламаръ вôдôйшовъ, а Гринько якъ не дымне зъ церкви, то опинивъ ся знову ажъ въ Бѣдулинцяхъ. — А нехъ тебе — каже — Гриньку, громъ смертельный трѣсне, нехъ тебе хороба тежка нападе, нѣжь ты мавъ йти до мѣста по вашно, сѣрникъ, тай таке!... А теперь що? ходи якъ тая замотиличена вôвця, тай самъ не знаешь, чи то ты, чи не ты?

— Гмъ... гмъ... — думавъ знову по хвили Гринько — а богме, що я теперь цѣлкомъ дурный... О, ту нѣбы самъ себе называю Гринькомъ, а ту властиво не знаю, чи то я, чи не я... Аги! аги! бій те трѣсте, та восанна, та вочерѣта! тьфу! тьфу! тьфу! бій те сила божа!... и ще разъ тьфу! и ще разъ тьфу! а нажь тобѣ и ще разъ тьфу!!!...

Дивить ся Гринько, розглядае ся, — але-жь то тй самй Бѣдулинцѣ, кожда улиця ему знакома, вôнъ знае майже кождый дôмъ, кождого жида... а то що за якесь прислôве? — Е, — сказавъ нарештѣ самъ до себе — нехъ тобѣ востатна година буде зъ бѣдою! що я буду грызти ся? грошѣ е, то пôду й выпю собѣ зо два килишки »бѣлои«, може воно що лишь такъ поробило ся?... може то й я?... Ану! дѣй ся божа воле! — и потисъ просто до »Великого Шмулька«, котрого люде знали зъ того, що зъ Гарбузôвскимъ »яснымъ паномъ« завсе гиндлюе.

Выпивъ Гринько килишокъ, выпивъ другій, ба й третый... що собѣ мае жалувати? Грошей повна калитка, а вôнъ и такъ не знае, що зъ нимъ поробило ся, хто вôнъ е, чи то вôнъ, чи не вôнъ?...

Пе Гринько Пшенишный, ажъ година свитае... Але входить ще двохъ якихось панкôвъ, а Гринькови щось гей нѣбы то снить ся, що то льокаи пана Драбовицкого, бѣдулинецкого и гарбузôвского дѣдича. — Дай вамъ Бои... здоровле — бормотить Гринько. — Пійте здоровй, вôдповѣдають льокаи, тай буцѣмъ и самй пють, розумѣе ся, чисту воду, бо були у змовѣ зъ жидомъ, а тутъ лише уважають, абы Гринька добре споити. Гринько пе, жидъ доливае, льокаи нѣбы платять жидови.

— Таже то я-я-я!... бô... бôгме... я-я!... а шлаґъ бы мене тр-р-р-рафивъ! — воркотить Гринько пôдъ носомъ. А якъ вже добре здоивъ ся — тай кицъ! и вже пôдъ лавою. Тогды льокаи взяли Гринька, оденъ за голову, другій за ноги, тай вынесли на двôръ. Тутъ чекала вже на нихъ умысно приготована фѣра. Кинули Гринька на вôзъ якъ барана, затяли конѣ, тай поѣхали просто до двора. Гринько нѣчогôсько не знае, що зъ нимъ дѣе ся и де его везуть. Спавъ, хранѣвъ, ажъ въ небѣ було чути. Вôнъ бѣдолаха не знавъ, що на него змовили ся.

Польскій ксьондзъ урадивъ зъ дѣдичомъ таке: У дѣдича бувъ дуже старый замокъ, а пôдъ нимъ страшеннй льохи. Въ однôмъ зъ тыхъ льохôвъ уряджено цѣлкомъ заправджене пекло, а въ другôмъ небо. Въ пеклѣ розпалили огонь, поосвѣчували штучными (бенґальскими) огнями. бувъ тамъ великаньскій котелъ зô смолею, якйсь страшнй образы, чорты — словомъ, заправджене пекло. Кинули тамъ Гринька якъ бараболю, а самй чекають поперебиранй за чортôвъ, що то зъ того буде. А той храпить, ажъ льохи трясуть ся!

Спить собѣ Гринько Пшенишный, тай гадки не мае, що тутъ на него склало ся, не знае, що вôнъ въ пеклѣ. Але Гринько вôдсапнувъ глибоко, протягнувъ ся, голосно позѣхнувъ и глипъ — овъ! а то що? — крикнувъ переляканый. — Сусе небесный, Духоньку свѣтый! а я де? — а серце такъ вотѣпае ся, такъ кидае ся, що Гринько ажъ упрѣвъ. А ту зъ кута вылѣзло кôлькохъ форналѣвъ, що були поперебиранй за чортôвъ и ну-жь побренькувати ланцухами та желѣзными вилами. А изъ середины, себто зъ самого горла пекла, высунувъ ся найстаршій чортиско, самъ люциперъ и страшно на него подививъ ся.

— Ну, Гриньку, — гукнувъ здорово старый чортище — ты вже доста на земли нагулявъ ся, доста нагрѣшивъ — теперь ты небоже нашь, ты вже въ пеклѣ!

Гринько въ плачь: — Ой прошу божои ласки и пана чорта ласкаво, пустѣть мене хочь ще разъ на землю... я вже нѣколи не буду грѣшити... не буду.

— Що? — крикнувъ гнѣвно люциперъ, — тебе на землю пускати? а ты драбе, то ты думаешь, що люциперъ такій дурный якъ ты розумный, абы мавъ втратити одну душу?... Ану хлопцѣ чорты, гей, а дайте но сему піякови добру прочуханку! — Люциперъ свиснувъ, ажъ въ ухахъ залящало, а ту якъ збѣжуть ся чорты, декотрый зъ вилами, декотрый зъ суховилами, а дехто таки просто зъ грубезнымъ дручкомъ — и давай Гринька молотити! Бють ажь пити просить!

— Хочешь пити? — крикнувъ знову люциперъ. — Антипко, а дай но Гринькови троха кипячои смолы! — Чорты притягнули Гринька до мѣсця, де бувъ розпаленый огонь, а оденъ подавъ ему зъ горы вже приготовану розтоплену въ бляшанцѣ смолу и каже:

— Пій — бо бю! — а Гринько просить ся, а Гринько плаче, а лебедить: — Мои любй, мои солоденькй, мои цудовнй панове! пустѣть мене ще разъ, хоть еденъ разъ, хоть на едну годину! тамъ, на землю, до мого села, най хоть душу очищу, най высповѣдаю ся!... прошу васъ, панове ласкавй...

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA" Publishing Co.

All comunications should be addressed to:
„Svoboda"
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна $2.00
До старого краю 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA"
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовженє зъ стороны першои).

хто не дасть имъ до того заохоты, то-жь они сидять и неразъ такій чоловѣкъ що знавъ бодай на молитвословѣ перечитати и тое забуває. Правда, не всѣ суть такй. Есть богато и такихъ, що тутъ понавчовували ся читати, — але намъ повинно ходити о тое, щобъ мы чимъ разъ дальше поступали въ науцѣ. Неоденъ зъ нашихъ людей читавъ бы, та нема що, отже треба ему подати газету або книжку, але таку, зъ котрои вôнъ мôгъ бы чогось навчити ся.

Понеже мы галицкй Русины, на жаль, не маємо въ Америцѣ до сего часу лишь одну нашу руску робôтничу газету »Свободу«, котра може научити насъ, якъ маємо жити тутъ на вôльнôй земли, то-жь чи не було-бъ для насъ корыстнымъ, єсли-бъ мы зробили такъ якъ и богато инишхъ товариствъ, а именно: чи не могли бы мы, всѣ нашй члены »Р. Н. Союза«, читати нашу газету »Свободу«? Се, гадаю, не було бы жаднымъ тягаромъ для насъ членôвъ, бо за одного доляра могли бы мы мати що тыждня »Свободу«, тай дôзнатись, що дѣє ся въ свѣтѣ и на нашôй амер. Руси, а тымъ дали бы мы способôность до науки такимъ членамъ, котрй теперь нѣчого не читають.

Одного доляра на рôкъ, се булабъ найтанша тыжднева газета, яку можна дôстати въ Америцѣ, а намъ не було бы безъ корысти и газета могла бы лучше стояти матеріяльно. Того доляра могли бъ мы сплачовати каждого мѣсяця по 8 центôвъ, або и на разъ. Такъ мають богато инишхъ товариствъ англійскихъ, нѣмецкихъ, польскихъ, такъ має и друге товариство руске »Соединеніе«, котрого органомъ есть »А. Р. Вѣстникъ«.

Думаю, що богато згодило-бъ ся на тое зô мною, но може бути, що знайдуть ся и такй, котрй скажуть, що они не потребують, або не знають читати, та нехай платить на газету той, що хоче си читати. Може що и такъ, але гадаю, що въ нашôмъ »Союзѣ« не богато есть такихъ членôвъ, котрй-бъ зовсѣмъ не знали читати, а впрочѣмъ може имъ читати жѣнка, дѣти або хто другій. А вже не говорю о тыхъ, що знають читати. Такій чоловѣкъ повиненъ кождый мати газету. Суть и такй, що пренумерують польскй або словацкй газеты, а свою руску нѣ — се не справедливо, бо своє перше якъ чуже.

Отъ и все, що я хотѣвъ сказати. А теперь прошу, щобъ и другй подали свои гадки о тôмъ до »Свободы«, а зъ того покаже ся, чи делеґаты головнои конвенціи »Союза« мають застановитись надъ моимъ проектомъ, чи пустити его на вѣтеръ и узнати за непотрѣбный.

В. Фекула.

Вѣсти зъ Америки.

Новины зъ Шамокінъ, Па. и околицѣ.

— По всѣй Руси-Украинѣ вôдбувають ся теперь вечерки въ память 39 роковинъ смерти нашого великого пророка Тараса Шевченка. Русины американскй те-жь не лишать ся по заду а хочь малесеньку цвѣтку кинуть на могилу мученика за свôй народъ. Товариство им. Т. Шевченка зъ Шамокінъ, Па. ладить ся въ маю устроити вечерокъ и тымъ способомъ перший разъ на американскôй земли помянути публично батька Тараса. Програма и день вечерка оголосить ся позвнѣйше. Поки що звѣстно лишь те, що вечерокъ вразъ зъ пароднымъ вѣчемъ вôдбуде ся въ мѣсяцю маю.

— Въ Мт. Кармель, Па. завязалось руске драматичне товариство, котрого цѣлею буде давати представленя театральнй. На першій початокъ учать ся вже »Американьского шляхтича«, а выставлять его на сценѣ по Великодныхъ святахъ. Завязалось ту такожь друге товариство руске зъ самыхъ молодыхъ хлопцѣвъ, що хотять оснувати банду. Охочй хлопцѣ збирають вже грошѣ на потрѣбнй инструменты, а зъ заинтересованя ся справою видко, що начате дѣло не упаде, а чимъ скорше здѣйснить ся. Головна рѣчь вытревалость и сильна воля — а все удасть ся!

— Коли кому доведесь зайти на желѣзничу стацію въ Шамокінъ або въ Мт. Кармель якъ вôдходять потяги (трены), то побачити можь чимало людей зъ клунками, котрй вôдъѣжають шукати лучшои роботы. Гадавъ бы хто, що въ тыхъ околицяхъ йде лихо робота, але нѣ. Тй люде, що вôдъѣжджають, то переважно Словаки — молодй люде, що не можуть загрѣти довго одного мѣсця. Ихъ называють перелетными птицями. Лишь пригрѣє трошки весняне сонце, єго — вже рухають ся зъ мѣсця. И звычайно такъ бував, що тй люде пазадъ вертають за 2, 3 мѣсяцѣ. Коли ихъ спытати чому и де ѣдуть, то вôдповѣдають, що ѣдуть геть ажь на »Весты« або де тамъ инде, бо тамъ робять о оденъ день бôльше. Звычайно жичають грошѣ на дорогу або мають свои, ѣдуть въ означене мѣсце, тамъ звычайно не дôстануть вôдъ разу роботы, то-жь жіють на »книжку«, а якъ вже дôстануть роботу, то зъ запрацьованыхъ грошей сплачують довгъ. Опôсля заробивши бôльше, купують »тікетъ« и вертають знову до давного старого мѣсця, розумѣє ся, безъ цента въ кишени. Выяснювати такимъ людямъ, що ихъ рахунокъ недобрый, що подôбнымъ способомъ лишь руйнують себе, а спомагають безъ потребы колѣєвй компаніи — нема що. Не послухає порады, бо вôнъ привыкъ волочити ся безъ потребы.

— Ага, а еще одно — а то бувъ бы позабувъ! Я хочу побесѣдувати за те, якъ вбирають ся нашй люде. Не буду ту бесѣдувати про всѣхъ, бо-жь до всѣхъ тепѣякъ вôдносити ся не може, але не согрѣшу, якъ скажу, що мои слова повиннй собѣ затямити добре майже всѣ тй, що мешкають по малыхъ осадахъ за мѣстомъ, а навѣть и декотрй зъ мѣста. Отже таке:

Лѣто. Якъ разъ недѣля. Люденькове идуть до церкви, кождый прибересь якъ его стати, звычайно, хочь убого, але доладно и опрятно. Але декотрй прибранй якъ на посмѣховиско. Ноговицѣ короткй, немовь бы зъ молодшого брата пожиченй, загортка тежь порядно пôдтята, чоботы не бачили чорнила вôдъ Богъ вѣсть якого часу, а капелюшина выглядає якъ бы си хто зъ пôдъ лавы вытягнувъ. Зъ такихъ и хлопцѣ мають на улици втѣху. Въ зимѣ подôбнй люде нѣколи не вживають »оверковта«, а вбирають ся такъ якъ въ лѣтѣ. Неразъ морозъ потисне ажь въ очахъ свѣчки засвѣтять ся, а нашъ чоловяга всадивъ руки въ кишенѣ штанôвъ, суне скуленый мѣстомъ, дрожачи на цѣлôмъ тѣлѣ. Я не говорю ту, щобъ нашй люде вбирались въ дорогй шаты, але-жь бо ис людски носитись доконче треба. Може дехто скаже, що нема за що купити убраня? Се неправда. Менѣ неразъ доводилось пытати подôбныхъ людей въ зимѣ, чому они не купять собѣ »оверковта«?

»Нема грошей« — вôдповѣдають.

»А кôлько ты заробивъ того мѣсяця?« — пытаю.

Оденъ каже 25 дол., иншій 40, а декотрй навѣть 50 и 60 долярôвъ.

»Кôлько ты выдавъ того мѣсяця на віску и пиво?« — поспытайте въ такого, то напевно дôзнаєтесь, що найменше 3 доляры, а деколи 5 и 10 дол. Се робить рôчно велику суму, а »оверъковтъ« можь купити за 5 або 10 долярôвъ, а убране тежь за такй грошѣ.

»Правду вы кажете« — вôдповѣдають такй люде, — зъ заробленыхъ грошей можна бы прибратись! — але певно того не зробять, а ходити будуть дальше въ своихъ дивоглядныхъ убраняхъ, щобы ихъ порядный чоловѣкъ не вживъ за онучу.

Майнеръ.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ" и высылайте жертвы до касієра пôдъ адресою: Mr. John Parylak, 1337 Ave. A., New York City, а заразомъ увѣдомѣти о тôмъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kirczov, 102 Morris Str., Jersey City, N. J.**

Комітетъ.

До теперь належать слѣдуючи братства до тов. „Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ":

Бр. св. Петра и Пав.	въ Джерзи Сити, Н.Д.
„ „ Ольги	„ „ „
„ „ Володимира	„ Ансонія, Конн.
„ „ Пет. и Павла	„ „
„ „ Ольги	„ Бруклинъ, Н. Й.
„ „ Михаила	„ „
„ им. И. Наумовича	„ Ню Йорку
„ „ Ольги	„ „ „
„ „ И. Крестит.	„ Буфальо, Н. Й.
„ „ И. Крестит.	„ Trauger-Calu't, Pa.
„ „ Петра и Пав.	„ „
„ Покр. Пр. Бог.	„ „
„ Благ. Пр. Богор.	„ Belle Vernon, Pa.
„ Трохъ Святит.	„ Whitney, Pa.
„ „ Димитрія	„ Мт. Кармель, Па.
„ „ Ар. Михаила	„ Юнкерсъ, Н. Й.
„ „ Ар. Михаила	„ Шамокінъ, Па.
„ „ Кир и Мет.	„ „
„ „ Ар. Михаила	„ Eleanor, Pa.
„ „ Ольги	„ Bloomfield, N. J.

Андрей Слутякъ и Френкъ Орловскій (оба зъ Угорщины) що выѣхали зъ Бременъ кораблемъ „Rhein" дня 31. марта б. р. вôднесли ся до комітету нашого зъ просьбою, щобы повѣдомити ихъ братôвъ: Янота и Петра Слутякъ въ Юнкерсъ, о ихъ приѣздѣ, бо они не мають адресы до нихъ. Отже комітетъ повѣдомивъ тыхъ-же черезъ п. Г. Голодяка, абы дня 10. апрѣля выйшовъ оденъ братъ на противъ до »кастль-ґарды«, бо въ той день прибудуть тй еміґранты до Ню Йорку. Хто хоче бути добрымъ христіяниномъ и Русиномъ, повиненъ чимъ скорше вступати въ члены нашого товариства и выслати 1 дол. на руки нашого комітету!

Джерзи Сити 8. апрѣля 1900.

За комітетъ товар. »Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ«:

О. Н. Подгорецкій, предсѣдатель. **К. Кирчôвъ**, секретарь.

Дальше справоздане зъ жертвъ зложеныхъ на Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ.

Братство Бл. Пр. Богор. въ Belle Vernon, Pa. зложило (I. рату) и надôслало:

Андрей Гербутъ зъ Belle Vernon, Pa.		50
Василь Сосенко	„	50
Теодоръ Фрицкій	„	50
Михайло Когутъ	„	50
Николай Арданъ	„	50
Василь Ядловскій	„	50
Михайло „	„	50
Прокопъ „	„	50
Андрей Кардашъ	„	50
Юрій Петрилякъ	„	50
Дмитро Шеруда	„	50
Иванъ Демяновичъ	„	50
Макарій Ракъ	„	50
Теодоръ Юрчакъ	„	50
Теофиль Шевчикъ	„	50
Иванъ Ванига	„	50
Николай Фрицкій	„	50
Дмитро Бонехъ	„	50
Василь Корба	„	50
Юрій Врабель	„	50
Николай Кицакевичъ	„	50
Михайло Пимъ	„	50
Иванъ Ставискій	„	50
Иванъ Лешнякъ	„	50
Андрей Зарубѣньскій зъ Ню Йорку		1.00
Разомъ		$13.00
Попередно зъ перенесеня		154.50
До теперь зложено разомъ		167.50

Замѣтка. Въ попереднôмъ справозданю Хв. Редакція черезъ недосмотръ опустила одну жертву, а именно: Параня Дзюрый зъ Ню Йорку зложила $1.00. попередна загальна сума $154.50 есть точна и про те остає незмѣнна.

Ню Йоркъ Сити 7. апрѣля 1900.

Иванъ Парилякъ
касієръ товар. „Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ."

Адмиралъ Дюи хоче бути президентомъ.

Грôмъ зъ ясного неба не выкликавъ бы такого заворушеня мѣжь американскими політикерами якъ заява адмирала Дюйого, що вôнъ хоче стати президентомъ Сполученыхъ Державъ. Пôсля его заявы такъ републикане якъ и демократы проголосили, що Дюи зголосивъ ся за пôзно, бо партія републиканьска поставить кандидатомъ своимъ теперѣшного президента Mc-Kinley-а, а демократы Брайна. Помимо того Дюи буде кандидувати независимо вôдъ тыхъ двохъ партій. Свого політичного вѣрую Дюи ще не проголосивъ, сказавъ вôнъ лишь, що есть демократомъ а воля народу и выконуванє правъ, установленыхъ народомъ, має бути его святымъ обовязкомъ. Американьскй газеты робять теперь найрôжнороднѣйшй коментарѣ що до особы Дюйого. Кажуть они, що Дюи може бути добрымъ морякомъ, але лихимъ політикомъ. Будучи ще въ заливѣ манільскôмъ заявивъ вôнъ, що не буде кандидувати на президента, ажь теперь, коли честилюбива его жѣнка намовляє его до кандидованя, вôнъ годить ся зъ еи волею. Дюи стративъ послѣдными часами на популярности, коли записавъ своѣй жѣнцѣ дôмъ, що ему жертвувавъ американскій народъ.

Потѣшаючй вѣсти церковнй.

Дня 4. н. ст. апрѣля с.р. закупила джерзи-ситска громада церковна хорошй два лоты (Sussex str. Cor. Green str., вôдаленй два бльоки вôдъ пенсильванійского дипа) за 7.800 доляр., де въ короткôмъ часѣ зачне ся будова новои мурованои церкви. Мы зъ своеи стороны такожь дуже тѣшимо ся, що громада руска въ Джерзи Сити поступає такъ скоро впередъ и желаемо, щобы всѣ громадяне вспôльно и енерґічно взялись до начатого дѣла святого, а тогды зъ певностію въ короткôмъ часѣ сповнять ся бажаня всѣхъ тамошныхъ громадянъ такъ мѣсцевыхъ, якъ и замѣсцевыхъ, а вороги переконають ся, що народъ нашъ своими власными силами дбає самъ о себе и не спускає ся на жадну жебранину у »чужихъ.«

— А кротъ его маму! — крикнувъ знову люциперъ — вôнъ ту въ пеклѣ буде ще намъ споминавъ про такй рѣчи якъ сповѣдь, та очищенє грѣхôвъ?... До смолы зъ нимъ! а вôдтакъ до огню!...

— Ей, змилуйте ся мои ясно-вельможнй панове! — лебедить знову бѣдный Гринчиско: — я вже не буду нѣколи грѣшити! поки духъ въ тѣлѣ! не буду нѣколи, не буду, не буду!...

— А горѣвку на що пивъ? а поле на що пропивъ? а дѣти й жѣнку на що осиротивъ?... Га?... Ану хлопцѣ, зилы до роботы! — Гринько въ крикъ та въ зойкъ, вже не плаче, а выє якъ вовкъ, цѣлує чортôвъ по рукахъ, по ногахъ, а просить: — Не буду вже пити горѣвки, голубчики солоденькй! не буду, присяйбо не буду!... Хрестобоже не буду!... анѣ покушаю, анѣ до пыска не вложу!... — А чорты бють, луплять Гринька, ажь термѣте летить, а все приговорюють: — а на тобѣ горѣвку! а на тобѣ горѣвку! а на тобѣ 5 морґôвъ поля! а на тобѣ сѣвеньку, вôсѣмъ шѣстокъ!... и бють, ажь страхъ.

Якъ вже добре Гринькови боки выскородили — тогды люциперъ сказавъ: — Но, коли такъ кленешь ся, то мы тебе ще пустимо на землю, бо и такъ тобѣ ще не пора йти до пекла, але коли справдѣ хочешь дôстати ся ще на землю, то мусишь напити ся нашои пекольнои горѣвки, а якъ теперь напьешь ся, то вже тобѣ на завсе еи вôдхоче ся.

— Але-жь добре, добре, мои панове ясно-вельможнй — промовивъ урадованый Гринько — выпю и кварту наразъ и пôвъ дѣлетки, лише мене пустѣть на землю.

Чорты налили Гринькови бляшанку пôдпаленои и чимось зафарбованои горѣвки, а така була мôцна, що Гринько якъ выпивъ, то ажь ему очи побѣлѣли.

— Дай вамъ Боже здоровлечко тай въ свѣтѣ щасливо прожити! — сказавъ Гринько, вклонивши сь чортамъ, та махнувши рукою, въ котрôй державъ здоровезну бляшанку зъ горѣвкою.

— Ну, ну, пій здоровь — вôдповѣли буцѣмъ-чорты, а самй смѣють ся въ духу трохи не попукають.

Гринько Пшенишный пивъ горѣвку остатный разъ въ житю. Якъ нею упивъ ся и перевернувъ ся, тогды нѣбы-чорты завязали ему очи и пяного та сплячого перекинули до другого льоху; очевидна рѣчь, що ему мусѣли трохи голову замотилишти, абы не доглупавъ ся цѣлои штучки.

Симъ разомъ Гринько спавъ якъ по купели, а храпѣвъ, що певно було чути таки въ заправдженôмъ небѣ. — Будить ся Гринько — Господи свѣтый, а то що? Сусе паташинько, ци я на земли, ци я въ небѣ? — Нѣ, — каже Гринько самъ до себе — я въ небѣ, або въ небеснôмъ раю. — А ту такъ гарно, такъ чудово, такъ якось любо, а такъ чимось файнымъ пахне, що ему ажь на серцю легко робить ся. Гринько впавъ на колѣна и може першій разъ въ житю зачавъ щиро, о дуже щиро молити ся и Богу дякувати, що его вырвавъ зъ чортôвскихъ пазурôвъ. Изъ-за чудно прибраного въ цвѣты та рôжнороднй диваны вôвтаря входить тихонько крилатый ангелъ и ледво чутнымъ голосочкомъ промовивъ:

— Господь Богъ выслухавъ твоеи молитвы и ты вернешь ще разъ на землю, до твого родимого села та дому. Але памятай собѣ — якъ бы тебе скортѣло коли напити ся горѣвки...

— Ой не буду, не буду пити тои проклетои браги, о мôй свѣтый янголе, ярхантоле, херувиме и серафиме... не буду... бôгме-Боже не буду!...

— Ну — сказавъ знову ангелъ — памятайже собѣ, бо знаешь, чимъ пахне въ пеклѣ?

— Ой знаю, знаю мôй пречистый и пресвѣтый янголику, мôй голубчику солоденькій — вôдповѣвъ Гринько и пробувавъ порушити збитымъ на винне ябко хребтомъ, якъ бы хотѣвъ сказати: „Отъ, подиви ся лѣпше на плечѣ, то будешь знати чимъ пахне въ пеклѣ."

Ангелъ, напôмнувши остро Гринька, давъ ему и вôдъ себе »райского напитку«, розумѣє ся, не горѣвки, а якогось засолодженого яблочника. Гринько принявъ гарну чарку зъ рукъ ангела и каже:

— Ну, дайже й тобѣ свѣтителю Господный, Божи здоровлечко и въ свѣтѣ щасливо прожити!

— Пій здоровъ — вôдповѣвъ ангелъ — и памятай на обѣцянку. Сесю чарку, можешь собѣ взяти на памятку зъ неба.

— Декую файненько, дай вамъ Божи здоровлечко. — Въ тôмъ приступивъ до него ангелъ (а то була перебрана покоѣвка пана Драбовицкого, бѣдулинецкого и гарбузôвского дѣдича), завязавъ ему очи и казавъ положити ся на мягонькій матерацъ. Гринько такъ зробивъ. Тогды приступило до него штыри люда и разомъ зъ матерацомъ потаскали геть ажь на поля. Положили Гринька на землю — а матерацъ забрали — и кажуть: — Теперь маешь тутъ 3 годины лежати и не смѣешь розвязувати очей, бо якъ бысь розвязавъ — то заразѣсько чорты вхоплять тебе знову до пекла! — и пошли.

Лежить Гринько годину, лежить другу, третю, ба, вôнъ пролежавъ може зъ десять годинъ, бо боявъ ся, — ану-жь — думає собѣ — ще нема 3 годины? а якъ бы такъ, Боже заступи, ще разъ впавъ ся въ руки тыхъ собачихъ чортôвъ — то вже другои такои лазнѣ не вытримаю. Але десь вже пôдъ вечеръ Гринько осторожно, однымъ пальцемъ вôдкрывъ одно око, дивить ся, а вôнъ на своѣй рôднôй нивѣ. Вставъ, оглянувъ ся и зъ великои радости, якъ не зачне плакати, якъ не зачне цѣлувати свою рôдну нивку, якъ не зачне дякувати Богови!... Дивить ся Гринько на себе, тай каже: — Божиньку свѣтый! та бо менѣ здає ся, що то вже я... о, штаны мои, лейбикъ мôй... йно десь вусôвъ нема... ага! то певно всьо такъ чорты поробили!... — Ажь якъ Гринько глипнувъ на свои ноги оброслй »рѣпицею«, — то крикнувъ: — Ажь теперь я! ажь теперь я! ажь теперь я себе пôзнавъ! — и звôдси почимчикавъ просто до — корчмы. Ту якъ не стане Гринько людей ганьбити: — Покиньте — каже — пити тую прокляту брагу, бо пôдете усѣ до пекла! Я тамъ бувъ єдну нôчь... Але-жь бо тамъ бють-бють!... а дивить но на мôй хребетъ! — Люде дивлять ся — страхъ! ажь сорочка приросла до ранъ. Жидъ его бештавъ, паскудивъ, казавъ, що вôнъ бреше, а коли Гринько таки вôдтягавъ людей вôдъ пития горѣвки, то жидъ его обжалувавъ передъ судомъ за те, що ему псує »ґешефтъ« и бѣдный Гринчиско вôдсидѣвъ ще пару дôбъ въ »Ивановôй хатѣ«, але горѣвки вже не пивъ.

Зъ того часу Гринько Пшенишный ставъ дуже порядным ґаздою. Въ мужицкôмъ одѣню пôзнала его и жѣнка и дѣти, а небавомъ выросли и вуса... Гринько такъ взявъ ся до працѣ, що въ короткôмъ часѣ не лише що выкупивъ свое позаставлюване поле, але ще й докупивъ пару кавалкôвъ, а якъ при смерти згадали ему деякй кумы за горѣвку, то кинувъ ся якъ опареный и ще показувавъ на пораный желѣзными вилами хребетъ.

Зъ „Буковины."

О. Гр. Грущѣ.

Чи въ постѣ, чи не въ постѣ, мы все пишемо правду. А вже, о. редакторъ, мы не зъ вашои оборы, щобъ фабрикували дописи зъ Канады, пôдписували »Канадійця« та чѣпались вашои »чисто рускои душѣ«. До писувателемъ »Свободы« зъ Канады, що назвавъ себе »Канадійцемъ« есть Йосифъ Ржесньовскій зъ Dauphin. А якже, люде розумнѣ такъ думають про вашу »паперову« аґітацію, якъ стояло въ »Свободѣ«.

За те васъ хвалить ся, що не вôдцурали ся своеи народности, любите свôй народъ та сердечно бажаете ему волѣ зъ польского та римского ярма. Тôлько-жь, бачите, въ тôй вашôй заявѣ крôмъ слôвъ, нема бôльше нѣчого. Хто любить мову свого народу, той не буде просити дозволу вôдъ »Святѣйшаго, Правительствующаго, Всероссійскаго Синода« та ажь пôсля указу Н. 6570 корыстувати сь своимъ дорогимъ скарбомъ. Се низько и ображаючо до глубины душѣ для кождого Русина-Украинця, що чейже-жь въ Америцѣ не повиненъ и не смѣе просити подôбного дозволу.

Вы тягнете рускій народъ зъ польского та римского ярма, а ведете его въ московске ярмо. Зъ пôдъ дощу пôдъ рынву. Бачите, святѣйшій синодъ бôльшій трохи політикъ, якъ вы. Вôнъ знае, що до нашого брата-робôтника не пôдôйдешь въ россійскôй мовѣ, то-жь дали вамъ трохи волѣ писати тою мовою, якою мати ваша выспѣвувала вамъ спѣванки, щобъ вы за помочю неи тягнули народъ пôдъ россійску нагайку. Россійскій урядъ засновуе навѣть и польскй газеты въ тôй самôй цѣли и хоть редакторъ подôбнои газеты пише по польски, а прецѣнь Поляки тымъ не тѣшать ся, а звуть его запроданцемъ свого народа. Такъ само стоить справа и зъ панками иншихъ народностей, що за марнѣ охлапы выслугують ся ворогамъ свого народу за помочю своеи рôднои мовы. Мы бы радѣ знати, що се за народнôсть, до котрои вы признаетесь, а котра »дѣйсно существуе«? А вже верхомъ цинізму зъ вашои стороны та притворництвомъ есть се, що будѣмъ то-мы выдумали собѣ якусь радикально-украиньску та грецко-католицку народнôсть. Вы самѣ певно засмѣялись гôрко зъ тыхъ слôвъ, коли ихъ побачили напечатаныхъ у »Свѣтѣ«. Видко, що люде зступають зъ глуздôвъ на старости лѣтъ. Вы знаете дуже добре, що мы выступаемо рôвно-жь противъ усякихъ яремъ, хто-бъ намъ не побажавъ ихъ належити на нашѣ карки, будь тѣ ярма польскй, римскй, чи россійскй. У васъ що иншого, у васъ »широкая, русская натура«, що въ своимъ серденьку потрафить помѣстити всѣлякѣ суперечности. Хочь бы и чортови служити, абы лишь за те доляры въ кишени.

Змѣна календаря въ Россіи.

Комісія, вызначена до справы змѣны календаря въ Россіи, вже покôнчила свои нарады. Комісія заявила, що противить ся принятю грегоріянского календаря, бо и вôнъ не точный. Зô взгляду на те треба приняти такій календарь, котрый бувъ бы точный и давъ бы ся примѣнити до численя часу, уживаного теперь въ Россіи.

Королева англійска, Викторія, въ Ирляндіи.

Вже вôдъ 50 лѣтъ англійска королева не була въ Ирляндіи. Треба знати, що мѣжь Англіею а Ирляндіею пануе велика ненависть, бо Англійцѣ давлять той край дуже. Ажь теперь, коли ведесь война въ полудневой Африцѣ, королева поѣхала вôдвѣдати Ирляндію, щобы въ той спосôбъ пôдхлѣбитись мешканцямъ зеленого острова, абы тѣ не бунтувались противъ Англіи въ таку критичну хвилю для неи.

Зъ боєвища.

Бурамъ зачинае ся поводити чимъ разъ лучше. Въ Лондонѣ не покоять ся за долю англійскихъ вôйскъ, бо Буры окружили головну англійску армію въ Бломфонтейнѣ и вôдтяли ѣй довозъ живности. Дня 5. цвѣтня доносить Робертсъ, головный командантъ англійскихъ вôйскъ, що Буры взяли знову до неволѣ 5 вôддѣлôвъ англійского войска, а за ге до 50 жовнѣрôвъ переважно французкихъ добровольцѣвъ, що служили у Бурôвъ, достались въ руки Англійцямъ. Якъ видко, то заки Англійцѣ дôйдуть до Преторіи, столицѣ Трансвалю, мусять зросити дорогу кровою и трупами.

Османъ баша вмеръ.

Дня 4. апрѣля умеръ турецкій герой зъ пôдъ Плевны Османъ баша. Рôкъ его уродженя непевный. Однѣ кажуть, що родивъ ся вôнъ въ 1832 р., а другѣ, що въ 1837 р. Османъ ставъ славнымъ зъ того, що боронивъ завзято Плевны, коли россійскй вôйска стали вокругъ облогою. Черезъ 4 мѣсяцѣ боровсь вôнъ завзято зъ 56 тысячами вôйска противъ 120 тысячь Россіянъ. Въ трехъ битвахъ положивъ вôнъ трупомъ 30 тысячь найкрасшого, россійского вôйска, ажь коли не стало его вôйску поживы пôддавъ ся россійскому командантови Скобелеву. Османъ зъорґанізувавъ турецку армію на ладъ европейскій.

Генералъ Отисъ вертае.

Отисъ, генералъ американскихъ вôйскъ на Филиппинахъ, мае вернути до Спол. Державъ на власне бажане, бо якъ кажуть, Филиппинцѣ цѣлковито упокоренѣ. Чи такъ оно есть, се ще велике питане, бо вôддѣлы Филиппинцѣвъ появляють ся въ розличныхъ сторонахъ и непокоять американске вôйско. Провôдника повстанцѣвъ Аґвінальда годѣ взяти до неволѣ, бо вôнъ уміе всюды и все выховзнутись и схоронитись въ безпечне мѣсце.

— **Въ** Newark, N. J. дня 5. опрѣля б. р. основало ся руске братство св. О. Николая. На початокъ вписало ся 21 членôвъ. Выбрано слѣдуючій комітетъ: Николай Спякъ, предсѣдатель; Иванъ Зущакъ, заступникъ; Теодоръ Бартко, секретарь; Стефанъ Банясъ, заступникъ; Василь Перунъ, касіеръ; Гнатъ Дзюбакъ, заступникъ; о. Николай Пôдгорецкій и Иванъ Ґазда, контрольоры; Максимъ Котаньскій и Антôнъ Ковальчикъ м., надзирателѣ хорыхъ; Кость Корѣнь, дверникъ. — Щасть Боже молодому братству!

— **Газеты** подають, що два бурскѣ генералы Кронжъ и Бота суть зъ походженя Славянами. Кронжъ мае походити зъ ческои родины а Бота зъ хорватскои.

Кôлько робôтникôвъ гине при майнерскôй роботѣ?

Начальникъ майнерского бюра стейту Пенсильвенія, Яковъ Родерикъ, каже въ своимъ сегорôчнôмъ справозданю, що при копаню твердого вугля въ Пенсильвеніи згинуло до теперь 9.575 робôтникôвъ. Родерикъ звалюе вину тои такъ великои утраты людского житя на самыхъ властителѣвъ и завѣдателѣвъ копалень. Черезъ ихъ недбалôсть гине тôлько робôтникôвъ. Родерикъ каже въ своимъ справозданю, що на сто тысячь тонôвъ выдобутого вугля гине оденъ майнеръ.

Діяментовый місіонаръ.

Cecil Rhodes, міліоновый богачь, що то мае копальнѣ діяментôвъ въ полудневôй Африцѣ, а зъ намовы котрого Англійцѣ ведуть вôйну зъ Бурами, стараесь не лишь о добрѣ зыски для своихъ спôльникôвъ, але и о спасене своихъ ближныхъ. Видко, що той богачь гадае собѣ, що наколи вôнъ згортае золото и діяменты, то другимъ треба лишити бодай моральну потѣху. Родесъ, по вызволеню зъ Кімберлей, закупивъ богато библій въ розличныхъ мовахъ и поручивъ пороздавати ихъ помѣжь воякôвъ бурскихъ и англійскихъ.

Замахъ на князя Валіи.

Коли наслѣдникъ англійского трону князь Валіи подорожувавъ по Белґіи, якійсь шѣснайцять-лѣтный хлопець стрѣливъ до него два разы. Куля не зранила его, лишь перейшла шибами въ повозѣ. Хлопчину сейчасъ арештовано, а коли спытали ся про причину его поступку, то вôнъ вôдповѣвъ, що зробивъ се зъ пôмсты за те, що Англійцѣ проливають невинно кровь Бурôвъ, бажаючи выдерти въ нихъ ихъ рôдну вôтчину.

Змѣнила религію.

Жѣнка адмірала Дюй перейшла вже зъ католицкои церкви до епископальнои. Сесю змѣну религіи поясняють собѣ тымъ, що адміралъ кандидуе на президента, а політикеры не радо попирають католицизмъ. Адмірала жѣнка була лишь два роки въ католицкôй церкви. Що то може жѣноче честилюбіе.

Женщина — катъ.

Женщины суть вже адвокатами, лѣкарями, въ Америцѣ суть навѣть духовными деякихъ вѣроисповѣдань, але ще нѣхто про те не чувъ, щобъ женщина бажала бути катомъ. А того хоче одна гарна вѣденка, що мае 24 роки, а домагае ся того уряду на тôй пôдставѣ, що засудженому на смерть буде пріятно глядѣти въ гарнѣ, чуткѣ оченята ката-женщины, наколи той стане закладати петлю на его шию.

Поєдинокъ мѣжь жѣнками.

Двѣ панѣ зъ City of Mexico поєдинкувались мѣжь собою на револьверы. Одна зъ нихъ небеспечно ранена. Другу женщину, що выйшла неушкоджена зъ поєдинку та двохъ жѣнокъ-свѣдкôвъ арештувала поліція.

„Американьскій шляхтичь“, образъ зъ житя рускихъ робôтникôвъ въ Америцѣ, въ 3. актахъ, вже выйшовъ книжочкою о 75 сторонахъ друку. Хто хоче набути ту книжочку, най пришле до редакціи »Свободы« 17 цнт., бо на мѣсци коштуе 15 центôвъ.

ПОСМЕРТНИ ВѢСТИ.

Анастазія зъ Цапôвъ Олекса, л. 33, родомъ зô Свѣржовы рускои, повѣту ясельского, въ Галичинѣ, жена члена »Р. Н. С.« Николая Олексы зъ McAdoo, Pa. ч. кн. гол. 1243, упокоѣла ся 19. марта б. б. въ Ramey, Pa.

Вѣчная ѣй память!

СМѢШНЕ.

НА БАЛЮ.

Мати до своеи доньки, хочь гарнои, але некончe мудрои:

— Моя дорогенька, якъ молодѣ люде будуть ся тебе пытати про що, то лучше змовчи, якъ маешь стрѣлити яку дурницю, бо сейчасъ погадають собѣ, що зъ тебе телятко.

За хвилю зближаесь якійсь молодикъ и зачинае розговоръ:

— Панѣ, вы чаруючѣ!

Дѣвчина мовчить. Приходить другій:

— Я не знавъ, що и ангелы танцюють.

Дѣвчина заодно мовчить.

Обуреный молодець вôдзываесь до товариша шопотомъ:

— То правдиве телятко!

Донька бѣжить до матери втѣшена:

— Мамо, мамо, теперь вôльно менѣ вже говорити, вже мене познали.

НА ПОЧТѢ.

— Сей листъ за тяжкій, мусите ще прилѣпити оденъ почтовый значокъ за 2 центы.

— То тогдѣ буде ще тяжшій.

ВСЕ ОДНО.

— Иване, що се такъ писчить въ другôй комнатѣ — читати не можу?

— А то, прошу папа, знову певно собака торгае кота, а може то панѣ спѣвають? Сейчасъ подивлю ся...

— Ганусю! Що ты робишь, чому хустиною вôдъ носа обтираешь полумиски?

— То нѣчо! Бачите, що хустина и такъ брудна.

— Безъ грошей нѣчого не вдѣешь, мôй сыне!

— Противно, зроблю...

— Цѣкавый я, що?

— Довги, котрѣ ты поплатишь дорогій отче...

— Скажи менѣ, Ицку, що ты думаешь о тôмъ Иванѣ?

— Що я маю думати?...

— Нѣколи нѣчо не говорить, годѣ знати, чи се чоловѣкъ розумный...

— Ой йой йой! ще и якій въ него розумъ!...

— Такъ тобѣ выдае ся?

— Певно! У него такій великій розумъ, що его не може высунути крôзь таку малу губу.

Де есть?

Де есть Иванъ Ґавроньскій? Походить вôнъ зъ села Соровиця, коло Букôвска, повѣта Сянокъ, що передъ 13 лѣтами оженивъ ся въ Lansford, Pa. зъ Маріею Башичко и бравъ шлюбъ въ айришскôмъ костелѣ. Хто бы о нѣмъ знавъ, най ласкаво донесе до уряду парохіяльного въ Plymouth, Pa., або вôнъ самъ най зголосить ся для важнои и конечнои справы. Адресъ:

REV. D. POLIVKA, Box 1144
PLYMOUTH, Pa.

(4)

Руско-англійскій провôдникъ.

—зладивъ—
Стефанъ Макаръ.

(Дальше.)

15. Посылка грошей.

Грошѣ можна посылати почтою, експресомъ або через банкъ. Єсли хто хоче посылати грошѣ почтою, то йде на почту и заявляе се почтарови. Почтарь дае посылаючому карточку (бланкетъ), котрый треба выповнити Єсли хто не вмѣе писати, то за него може писати хто иншій або почтарь. Крôмъ того почтарь выписуе другу карточку и ту вôддае посылаючому. Тôй бере ту карточку и вкладае въ листъ, а опôсля посылае той листъ зъ тою карткою до того, кому хоче грошѣ заслати. Безъ той картки не выдадуть грошей на другôй почтѣ. Такъ само посылае ся грошѣ через „експресъ“, що ихъ компанія розвозить пакунки и мае свôй офіс на желѣзничихъ стаціяхъ. За посылку грошей через „експресъ“ або почту платить ся майже однако. Оплаты при пересылцѣ почтою:

Єсли хто посылае не больше якъ:

		платить		
	$2.50	платить	3	центы
до	5.00	„	5	центôвъ
„	10.00	„	8	„
„	20.00	„	10	„
„	30.00	„	12	„
„	40.00	„	15	„
„	50.00	„	18	„
„	60.00	„	20	„
„	75.00	„	25	„
„	100.00	„	30	„

Крôмъ поданои высше таблички кôлько платить ся за посылку грошей, треба ще доплатити до кождои посылки 2 центы яко военну таксу. Такимъ способомъ найтанша посылка коштуе 5 центôвъ а найбôльша 32 центы. Треба ту и те знати, що одна посылка грошей почтою не може больше выносити якъ 100 доляровъ. Єсли хто посылае больше, то ту суму, що понадъ 100, мусить посылати на окремый money order. Найдогôднѣйше и найтанше посылати грошѣ банкомъ, а то въ той способъ. Єсли въ якôй мѣсцевости есть банкъ, то хотячій посылати грошѣ до другого, йде до банку, складае тамъ означену суму и просить банкира (або и самъ те зробить) выписати чекъ на имя, кому хоче выслати грошѣ. На чекъ прилѣплюесь теперь за 2 центы банковый значокъ и той чекъ посылаючій вкладае до листу и засылае почтою. Коли вôдбирающій одержить листъ зъ чекомъ, йде до свого банку и тамъ выплачують ему грошѣ. Розумѣесь, що якъ кого въ банку не знають лично, то мусить поставити свѣдка, що вôнъ той самъ, на котрого имя выписаный чекъ. Рôвно-жь передъ вôдобранемъ грошей треба пôдписатись на вôдворотнôй сторонѣ чеку. Хто не вмѣе писати, того пôднише самъ банкиръ при свѣдку. Той способъ посылки грошей уживають найбôльше купцѣ и взагалѣ ти, що обертають большою сумою грошей.

16. Ѣзда желѣзницею (треномъ).

Въ Америцѣ желѣзницѣ належать до приватныхъ компаній и тому они накладають цѣну ѣзды пôсля ихъ вподобы. Звычайно за милю ѣзды желѣзницею (треномъ) платить ся 3 центы, а єсли хто вôдъ разу купить собѣ книжочку (mileage book) на 1000 миль, то платить 20 доляровъ, значитъ 2 центы за милю. Хто купить тікетъ а везе зъ собою пакунокъ, котрый важить не больше якъ 150 фунтôвъ, не платить нѣчо за его перевôзъ, а хто ѣде на пôвъ тікету може везти дармо пакунокъ 75 фунтôвъ.

17. Посылка пакунковъ.

Пакунки можна посылати або посѣшнымъ потягомъ (експресомъ) або тягаровымъ (per freight). Въ першомъ случаю платить ся дороже, въ другомъ танше, а до кождои мѣсцевости єсть означена сума за посылку пôсля того якъ далеко ѣде пакунокъ и кôлько важить. И такъ експресомъ пр. пакунокъ 100 фунтôвъ ваги зъ Мт. Кармель до Ню Йорку коштуе $1.00, а той самъ пакунокъ зъ Мт. Кармель до Шенандоа коштуе 40 ц. Найменше платить ся 25 ц., а въ послѣднихъ часахъ додано еще одинъ центъ больше за кожду посылку яко военный податокъ.

Єсли хто посылае грошѣ яко пакуночокъ експресомъ, то за найменше $6.00 платить 15 центôвъ. Почтою можна також посылати пакунки, але тѣ не смѣють важити больше якъ 4 фунты и вôдъ такого пакуночка платить ся цѣна вôдъ унціи. За посылку книжокъ платить ся 2 центы вôдъ унціи. Посылка пакункôвъ потягомъ тягаровымъ (per freight) есть дуже таня, а платить ся пôсля простороні. Єсли пакунки (куфрики) лишаесь на стаціи въ магазинѣ больше якъ 24 годинъ, то за першу добу платить ся 25 центôвъ, а за кожду слѣдуючу добу по 10 центôвъ, доки пакунокъ не буде забраный.

18. Телефоны.

Сѣть телефонôвъ есть сильно въ Америцѣ розгалужена. Суть телефоны заведенѣ въ мѣстѣ та помѣжъ поблизшими мѣсцевостями и за уживане такого телефону платить ся мѣсячно рôзлично, хто дасть собѣ завести ихъ въ своимъ домѣ. Єсли хто хоче говорити телефономъ на короткôй линіи до поблизшои мѣсцевости або до кого небудь въ тôмъ самôмъ мѣстѣ, то за 5 минутъ розговору, платить 10 центôвъ.

Говорене телефономъ на далеку просторонь есть досыть дороге, а цѣна зависить вôдъ простороні на яку хочемо говорити та вôдъ того ще, кôлько треба заплатити пôсланцеви, що прикличе того, зъ нимъ хочемо бесѣдувати.

19. Телеграфы.

Телеграфічні компаніи въ Сполуч. Державахъ числять за посылку телеграмôвъ вôдповѣдно до вôддалення. Вôдъ кождои телеграмы, що не мѣстить въ собѣ больше лишь 10 словъ, платить ся въ Пенсильвеніи 26 цит. вчисляючи въ те центъ военного податку. Єсли хто подае больше якъ 10 словъ, то вôдъ кождого дальшого слова платить ся 2 центы. За адресу на телеграмѣ и пôдпись посылаючого не платить ся зовсѣмъ.

Єсли-бъ хто хотѣвъ телеграфувати зъ якои небудь мѣсцевости въ Пенсильваніи до якои небудь мѣсцевости въ иншомъ стейтѣ и на вôдворотъ, то за телеграму, що мѣстить въ собѣ 10 словъ платить ся такъ:

30 стейту Пенсильвенія до стейту або територіи

Alabama	50 цт.	Maine	50 цт.	Nova Scotia	50 цт.
Arizona	$1.00	Manitoba	75 „	Ohio	40 „
Arkansas	60 „	Maryland	40 „	Oklahoma	75 „
California	1.00	Michigan	50 „	Ontario	50 „
Colorado	75 „	Minnesota	60 „	Pennsylvania	25 „
Connecticut	40 „	Mississipi	50 „	Quebec	50 „
Delaware	40 „	Missouri	60 „	Rhode Island	40 „
Distr. Columbia	75 „	Montana	75 „	S. Carolina	50 „
Florida	60 „	Nebraska	60 „	S. Dakota	75 „
Georgia	50 „	Newada	1.00	Tennessee	50 „
Idaho	1.00	New Brunswick	50 „	Texas	75 „
Illinois	50 „	New Hampshire	50 „	Utah	75 „
Indian Territory	75 „	New Jersey	40 „	Vermont	50 „
Iowa	50 „	New Mexico	75 „	Virginia	50 „
Kansas	60 „	New York	40 „	Washington	1.00
Kentucky	50 „	North Carolina	50 „	W. Virginia	40 „
Louisiana	60 „	North Dakota	75 „	Wisconsin	50 „
				Wyoming	75 „

Якъ мы вже згадали, що до тои цѣны додае ся ще центъ яко военный податокъ.

20. Цосылка телеґраму до старого краю.

Кому бы колись довелось телеґрафувати до старого краю, то мусить про се знати, що дрôтъ телеграфічный йде моремъ по пôдъ воду та що телеґраму мусить напередъ оплатити. Въ Сполуч. Державахъ не числять адресы, а до старого краю треба платити и за адресъ и за пôдписъ. Телеґрафувати можна въ якôй небудь мовѣ лишь сеся телеґрама мусить бути написана латиньскими буквами. Хто телеґрафуе зъ Пенсильвеніи до Австріи, то платить за кожде слово 37 центôвъ, до Нѣмеччины 28 ц. за слово, до Угорщины 37 ц., до Голяндіи 35 ц., до Англіи 28 ц., до Россіи европейскои 46 ц., а до Россіи въ Азіи 39 ц. за слово.

21. Якъ Американцѣ числять часъ?

Американець, коли спытатись его, котра година, вôдповѣдае, що естъ точно та або ся година, а єсли вже минула пр. година 5, то ажь до 30 минутъ по 5 все каже, що есть 15, 20 або половина по 5-ôй; а коли вже мине 30 минутъ по пятôй, то тѝ минуты, кôлько бракуе до шестои зачислюе до тои-жь години. И такъ: What time is it? (Гват тайм из ит), котра година? Американець вôдповѣдае:

It is five minutes past five (Ит из файв минютс паст файв) пять минутъ по пятôй.

It is quarter (квортр) past five, чверть по пятôй.

Twenty two minutes past five, 22 минуты по пятôй.

Half past five (гаф пест файв) пôвъ до шестои (пôвъ по пятôй). Quarter to six, чверть до шестои.

It is on the stroke of six (Ит из ан те страк ав сикс) точно шеста година.

Мôй годинникъ поспѣшае: my watch is too fast (май вачь из ту фест).

Мôй годинникъ опôзнюесь: my watch is too slow (слоу).

Мôй годинникъ йде о 10 минутъ пôзнѣйше: my watch is ten minutes too slow.

Мôй годинникъ переставъ ходити: my watch has run down (май вачь гез рон давн).

(Дальше буде.)

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.